

מטעמי תורת זילים

פרשת ויקהל – נשמה יתירה של שבת

ה' יתברך ציוה את בני ישראל על השבת לפני מעשה העגל שנאמר "ואתה דבר אל בני ישראל לאמר אך את שבתתי תשמרו כי אות הוא ביני וביניכם לדתיתכם לדעת כי אני יהוה מקדשכם: ושמרתם את השבת כי קדש הוא לכם מחלליה מות יומת כי כל העושה בה מלאכה ונכרתה הנפש ההוא מקרב עמיה: ששית ימים יעשה מלאכה וביום השביעי שבת קדש ליהוה כל העושה מלאכה ביום השבת מות יומת: ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם ברית עולם: ביני ובין בני ישראל אות הוא לעולם כי ששית ימים עשה יהוה את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת ונפשו" (שמות לא, יג-יז) (ראה גמי סנהדרין דף נו ע"ב, וכן רש"י שמות טו, כח). ואחרי מעשה העגל משה רבינו שב והקהיל את ישראל לצוותם על השבת שנאמר "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם הנה אני מקדש אתכם: ששית ימים עשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת קדש ליהוה כל העושה בו מלאכה יומת: לא תבערו אש בכל משבתיתכם ביום השבת" (שמות לה, א-ד).

יש להבין, מדוע משה רבינו שב לצוות את ישראל על קדושת ושמירת השבת אחרי חטא העגל, למרות שכבר ציוה אותם על כך קודם לכן?

הנשמה היתירה מביאה עמה שפע לכל הברואים כמו בימי בראשית

ה' ברא את כל הנבראים בעולמו במשך ששת ימי בראשית. וביום השישי לבריאה הוא יצר את אדם הראשון שהיה תכלית הבריאה כי על ידו רצה ה' יתברך שיהיה לו דירה בעולם הזה. אחר כך הוא נתן בו נשמה והשרה את שכנתו עליו וממנו התפשטה רוח החיות בכל הנבראים. ואי אפשר היה לתת את רוח החיות בכל הנבראים ללא אדם הראשון (ידרד חכמה/ למהרי"ל פוחוביצר דרוש מעלת ישראל והשבת דף ג ע"ב ד"ה 'לכאן זאת נישב'), כי היה צריך אותו שיהיה מקשר בין השכינה הקדושה לבין אדמת העפר. וכמו שאין האדם מתקיים בעולם הזה בלי חלק הנשמה כך גם כללות העולם החומרי הזה אי אפשר לה להתקיים בלי רוח החיות מהעולם העליון. והדרך להוריד את השפע מן השמים דרך כל העולמות עד למטה לארץ אל הדגים העופות והבהמות, הוא דרך האדם אשר כלול מגוף של העולם השפל, וגם מ'נפש' ו'רוח' ו'נשמה' של העולמות העליונים (ידרד חכמה/ דרוש מעלת ישראל והשבת דף ג ע"ב ד"ה 'ולידע למה הורדת השפני בשם האלשיך הקדוש').

בכל ערב שבת מתעוררת הבחינה שהיתה בשבת בראשית, וה' יתברך נותן שפע ורוח חיות בכל הנבראים כמו שנתן בזמן בראשית על ידי שמשפיע בישראל 'נשמה יתירה' בתוך נפשו (ידרד חכמה/ דרוש מעלת ישראל והשבת דף ג ע"ב ד"ה אמנם צריך אתה), כשעליה יש השראת שכניה (ידעת חכמה/ למהרי"ל פוחוביצר שער השבת פרק א דף ה ע"א טור ב ד"ה 'בענין המצות') ומשם מושפע אל שאר הנבראים. וזה מה שדרשו רבותינו על מעשה בראשית "ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אותו" (בראשית ב, א) "ויברך" – שברכו באור פניו של אדם, "ויקדש" – שקידשו באור פניו של אדם (ראה 'בראשית רבה' יא, א), כלומר שהוא יתברך השפיע על הנבראים מאותו אור זיו השכינה שהיה על אדם הראשון. והתיבות "יום השביעי" שבפסוק באות ללמד על השבת לדורות שה' משפיע בה מאור זיו 'הנשמות היתרות'. וזה גם מה שנאמר "ביני ובין בני ישראל אות הוא לעולם כי ששית ימים עשה יהוה את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת ונפשו" (שמות לא, יז) כלומר ש"אות הוא" לקיום העולם, כי ששת ימים עשה ה' את העולם וביום שבת "וינפשו" שנתן בהם את רוח החיות החיוני, וכן הוא בקיום העולם שצריך כל שבת מחדש את אותה ההשפעה (ידרד חכמה/ דרוש מעלת ישראל והשבת דף ג ע"ב ד"ה אמנם צריך אתה).

לאחר שאדם הראשון חטא בשעה העשירית ביום ונידון על חטאיו בשעה האחת עשרה, הוא הרחר בתשובה ויצא בדימוס, ואז הוכשרו מעשיו ונעשה שוב צדיק. תיקון מעשיו היה בשעה השתים עשרה ביום שהיא השעה הסמוכה לשבת בראשית (ראה 'ויקרא רבה' כט, א), ורק אחרי כן היה יכול להינתן על ידו אותה 'רוח החיות' לשאר הנבראים. לכן כך הוא גם בכל ערב שבת, שבאותה השעה הסמוכה לשבת מתעורר כוח הקדושה להינתן בארץ ובנבראים על ידי נשמות ישראל, והוא באמצעות 'הנשמות היתרות' שניתנות אז בהם. ומטעם זה הצטוו ישראל להוסיף בערב שבת מחול על קודש ולקדש את היום דווקא בשעה האחרונה שלפני הלילה (ראה שו"ע או"ח סימן רסא, ובברמ"א שם) (ידרד חכמה/ דרוש מעלת ישראל והשבת דף ג ע"ב טור ב ד"ה ובוה יתבאר מ"ש המקובלים). וכך כשבאות 'הנשמות היתרות' לארץ אז באה גם החיות לשאר הארץ, בתחילה באה לנבראים השייכים לישראל ומשם לכל העולם. וזה הטעם שאדם מצווה על שבת בהמתו בשבת, היות שחיותם באה מתחילת כוחה של הנשמה היתירה (ידרד חכמה/ דרוש מעלת ישראל והשבת דף ג ע"א טור א ד"ה 'ועפ"י מצאנו טעם' ועיי"ש עוד דברים נפלאים ואכמ"ל).

החיות והשפע שניתן ב'שבת בראשית' לעולם הזה התחתון היה לזמן מוגבל של שבעה ימים, לכן צריך בכל ערב שבת שיבוא שפע חדש בארץ ובנבראים למשך שבעה ימים נוספים. נתינת השפע בעת הבריאה היה בתוך השעה האחרונה שקודם הלילה, וכן הוא בכל ערב שבת שניתן שפע רוחני חדש בשעה האחרונה שלפני שבת באמצעות קבלת 'הנשמות היתרות', וכך לא מסתלק לגמרי השפע הקודם ומוסיף להתחדש לעוד שבעה ימים (זוהר דוד' לודו זכות ממודיטא מאמר שלישי דף לג ע"א ד"ה 'וכן נאמר בענין השבת ועיי"ש עוד'). ואז על ידי הנשמות היתרות שמגיעות לישראל, מתאחדים ישראל עם קונם (ידעת חכמה/ שער השבת פרק א ד"ה 'הנה בענין שבת' בשם האלשיך הקדוש) ב'חוט של חסד' המשוך מה' יתברך אל תוך נפשו (אלשיך הקדוש' פרשת כי תשא לא, יג, יד, ירד חכמה/ למהרי"ל פוחוביצר דרוש מעלת ישראל והשבת דף ג ע"ב ד"ה אמנם צריך אתה), שנאמר "ביני ובין בני ישראל אות הוא לעולם" (שמות לא, יז). לכן גוי ששמר שבת חייב מיתה (ראה גמי סנהדרין דף נח טו ע"ב), כי הוא מכניס את עצמו בין ישראל לבין קונם, וכאילו הכניס עצמו בין המלך והמלכה כשהם יחד (אלשיך הקדוש' פרשת כי תשא לא, א).

הנשמה יתירה נקראת 'שבת' כמו 'העולם הבא' שממנו היא באה

כאשר ה' ציוה את ישראל על השבת (אור החמה' על זוהר פרשת ויקהל דף רג ע"א ד"ה 'פתח ר' יצחק וגומר' בשם הרמ"ק) הוא נתן להם (אור החיים הקדוש' שמות לא, טז ד"ה עוד יתבאר על פי) את 'הנשמה היתירה' שהיא חלק אלוה (אלשיך הקדוש' פרשת כי תשא לא, יג, יד, ירד חכמה/ למהרי"ל פוחוביצר דרוש מעלת ישראל והשבת דף ג ע"ב ד"ה אמנם צריך אתה) ממעל, אשר מקור חציבתה הוא מהעולם העליון (אור החיים הקדוש' שמות לא, טז ד"ה עוד יתבאר על פי ועיי"ש) עולם הנשמות, שבו טמון הטוב לצדיקים לעתיד לבוא (שליה הקדוש' תורה שבכתב פרשת ויקהל פקודי ד"ה אכן יש להקשות). ונשמה זו היא סוד הכתרים הרוחניים שקשרו המלאכים לישראל כאשר הקדימו אמירת 'נעשה' ל'נשמע' (ראה גמי שבת דף פח ע"א) (שערי הכוונות' להרא"י זיל דרוש קבלת שבת א ענין הבו לה ד"ה 'גם תמוין אלוי ועיי"ש כי באמ"ל'. וראה עוד בזה בימי דודי להחיד"א פרשת ויקהל אות א) ובפרשת דברים אות ג, 'תפארת שלמה' פרשת נשא ד"ה על פי ה' פקד אותם, 'דבר בעתו' ל"ר שיון בן מרדכי שינדק יום שבת קדש פרק הדלקת נרות ד"ה עוד כתב כ', 'קרבן שבת' ל"ר בצלאל הדרשן פרק יד סימן א ד"ה 'לזה אמר ויקרא והלאה).

הנשמה היתירה שלימה כמו העולם הבא (זוהר פרשת יתרו דף פח ע"ב ד"ה 'ומשום') והיא דוגמת העולם הבא בעולם הזה (שליה הקדוש' בחלק תורה שבכתב פרשת ויקהל פקודי ד"ה אכן יש). לכן יום שבת מנוחה נקרא 'מעין עולם הבא', כי תוספת הנשמה יתירה שבאדם נותנת לו בשבת מעין 'עולם הבא' שהוא עונג הנשמות לעתיד ביום שכולו שבת (תפארת שלמה' ל"ר שלמה מרדמסק פרשת בהר ד"ה וקדשתם את). ועל הנשמה היתירה שבאה על ידי השבת אמרו רבותינו "באה שבת באה מנוחה" (ראה 'אור החיים הקדוש' ויקרא ז, לו ד"ה וקודם) (אלשיך הקדוש' פרשת כי תשא על הפסוק 'ושמרו בני ישראל'), שהרי נשמה זו באה מעולם שכולו מנוחה (ידעת חכמה/ למהרי"ל פוחוביצר שער השבת פרק א ד"ה 'הנה בענין שבת' מהאלשיך הקדוש) ושנעדר מכל מלאכה, כך שאין לה שום שייכות לכל ל"ט המלאכות (ידעת חכמה' שער השבת פרק א דף ה ע"ב טור א ד"ה 'בענין המצות') שהן כנגד ל"ט קללות שהתקללו אדם וחיה אחרי חטאם, וכולן קשורות לימות החול בשבוע ועומדות מחוץ ל'קדושה' (ידרד חכמה/ למהרי"ל פוחוביצר דרוש מעלת ישראל והשבת דף ג ע"ב ד"ה אמנם צריך אתה עפ"י זוהר).

בסייעתא דשמיא אנו מתקברים להשלמת הכנת מפתח הערכים המפורט אשר נוסף לספר על פי בקשת רבים מן הקוראים. אנו מזדריים בענין ככל הניתן ואי"ה ובלו נדר כאשר הספר ייצא לאור נודיע לרבים. יישר כוח לכל המסייעים והממתינים!

הנשמה היתירה נקראת בשם 'שבת' כמו העולם שממנו היא באה, ועליה אמר הקב"ה "מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבתי שמה" (ראה גמי שבת דף י"ב) (אור החיים הקדושי שמות לא, טו ד"ה עוד יתבאר על פי, 'שליה הקדושי' תורה שבכתב פרשת ויקהל פקודי ד"ה אכן יש להקשות), ועל ידה יכולים להשיג את העולם הבא שנקרא 'עולם שכולו שבת' (ראה גמי ראש השנה דף לא ע"א). וזה מה שצויה ה' את ישראל 'יְשַׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשְּׁבֻט לְעֹשׂוֹת אֶת הַשְּׁבֻט לְדֹרֹתֵם בְּרִית עֹלָם' (שמות לא, טו), 'יְשַׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשְּׁבֻט' – שישמרו את הנשמה הנקראת 'שְׁבֻט', "לְעֹשׂוֹת אֶת הַשְּׁבֻט" – שעל ידי כך ישיגו את העולם הבא שגם נקרא בשם "שְׁבֻט" (אור החיים הקדושי שמות לא, טו ד"ה עוד יתבאר על פ). אמנם כאשר שמעו הערב רבי כי דווקא ישראל הצטוו על השבת ואילו הם לא הצטוו, אז הלכו והחטיאו את ישראל במעשה העגל ומשכו את ליבם של רבים מישראל אחריהם (וזהו פרשת ויקהל דף רג ע"א ד"ה פתח רבי יצחק).

בעקבות חטא העגל הסתלקו 'הנשמות היתירות' שקיבלו ישראל (אור החמה) על זוהר פרשת ויקהל דף רג ע"א ד"ה 'פתח ר' יצחק וגומר' בשם הרמ"ק). **לכן משה רבינו שב והקהיל את ישראל לבדם ללא הערב רב לאחר חטא העגל, ונתן להם את השבת כמקודם** (וזהו פרשת ויקהל דף רג ע"א ד"ה פתח רבי יצחק). **ואז זכו שוב לתוספת הנשמה של 'נשמה יתירה'** (אור החמה) על זוהר פרשת ויקהל דף רג ע"א ד"ה 'פתח ר' יצחק וגומר' בשם הרמ"ק). **בכל שבת ושבתי, לכל אחד ואחד מישראל** (וזהו פרשת ויקהל דף רד ע"א ד"ה וכדין אתוסיפ, זוהר פרשת שלח לך דף קע ע"א ד"ה וכדין ישראל). **ולוא שמשו רבינו שב וצויה אותם על השבת לא היו ישראל זוכים לנשמה היתירה** (אור החמה) על זוהר פרשת ויקהל דף רג ע"א ד"ה 'פתח ר' יצחק וגומר' בשם הרמ"ק). וחזרתה של הנשמה היתירה היה בתורת חסד וצדקה לישראל, ולא נודע ממנה לאומות העולם על מנת שהשרים הרוחניים של אומות העולם וגם השטן לא יקטרגו בזה על ישראל (ראה גמי בינה דף טו ע"א) (וכן יהודי' לר' יוסף חיים ממבדד על גמי בינה דף טו ע"א ד"ה נשמה יתירה).

קבלת הנשמה יתירה תלויה בהכנות של האדם לשבת קודש

הקב"ה ביקש ממשו רבינו שיוזיע לישראל על מתנת 'הנשמה היתירה' שהוא נותן להם (ראה גמי שבת דף י"ב) **בכדי שייכנו את עצמם ויתקדשו, כך שתבוא אליהם אותה הנשמה היתירה** (שליה הקדושי תורה שבכתב פרשת ויקהל פקודי ד"ה אכן יש להקשות) **שקבלתה תלויה במעשיו של האדם** (וזהו פרשת פנחס דף רמב ד"ה ונפש יתירה), **שכל אחד מקבל ממנה כפי ובמדרגה שלו, בין אם הוא חסיד ירא חטא או איש תם.** וכן תלויה במעלתו בחכמה ובתורה (וזהו פרשת פנחס דף רמב ד"ה ונפש יתירה), **שכל אחד מקבל ממנה כפי זכותו וחלקו הראוי לו** (טור פטדה' לר' חיים הכהן תלמיד מהר"י הלכות שבת סימן רמז א ד"ה הנה נתבאר מדברי המאמר) **ואין לה מדה קבועה, וכמו שאמרו רבותינו "מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת מי שלא טרח בערב שבת מהיכן יאכל בשבת"** (ראה גמי עבודה זרה דף ג ע"א) (טור ברכות' לר' חיים הכהן הלכות פסח סימן תנ אות ג), **כי 'הנשמה יתירה' צריכה הכנה** (שליה הקדושי תורה שבכתב פרשת ויקהל פקודי ד"ה אכן).

ובכלל ההכנה היא הטבילה לצורך קבלת שבת והנשמה היתירה (אגרא דכלה' למחצ"א מדינו פרשת מטות ד"ה וכבסתם בדיכס) **שצריכים בני העם הקדוש לרחוץ ולטבול עצמם משימושי החול, על מנת שתשרה עליהם אותה הרוח הקדושה העליונה** (וזהו פרשת ויקהל דף רד ע"א ד"ה כד עאל, כפי שנרמז בפסוק "וְיִרְקְתִּי עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים וְיִטְהַרְתֶּם" (ויחזקאל לו, כה) **ואז יתקיים "וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ יָרָא חֹטֵא או איש תם.** וכן תלויה במעלתו בחכמה ובתורה (וזהו פרשת פנחס דף רמב ד"ה ונפש יתירה), **שכל אחד מקבל ממנה כפי זכותו וחלקו הראוי לו** (טור פטדה' לר' חיים הכהן תלמיד מהר"י הלכות שבת סימן רמז א ד"ה הנה נתבאר מדברי המאמר) **ואין לה מדה קבועה, וכמו שאמרו רבותינו "מי שטרח בערב שבת להשיגה. לכן גם העומד בחזקת טהרה מצוה גדולה עליו לטבול בערב שבת קודש** (ניסוד ושורש העבודה' לר' אלכסנדר זיסקינד שער השמיני פרק ראשון ד"ה ואחר נטילת הצפרנים), **וטוב שבטבילה יאמר "הריני טובל לקבל נשמה יתירה"** (פרי עץ חיים' לר' חיים ויטאל שער השבת פרק ג ד"ה מהתבררתי תן התם, 'מדרש תפלות' לר' אליהו הכהן מחבר 'שטט מוסרי' ענף טהרה ד"ה בערב שבת). **ואם לא יכול לטבול, לפחות ירחץ ידיו ורגליו במים חמים על מנת שתכנס 'הנשמה יתירה' בשמחה לגופו** (חסד לאברהם' לר' אברהם אוולאי מעין שני נהר מט ד"ה ודע כ"ז).

כאשר הנשמה היתירה יורדת לעולם היא עוברת דרך גן עדן (וזהו פרשת ויקהל דף רד ע"א ד"ה דההוא רוחא) **ומתלבשת שם בריחות של גן עדן על מנת שיהיה ביכולתה ליהנות מגשמיית העולם הזה אף שהיא עצמה רוחנית קדושה** (אור החמה) על זוהר פרשת ויקהל דף רד ע"א ד"ה 'יבחאי ליליא האי ממחרת' (ו) **ומעשה היה שפעם אחת היו החברים תלמידי האר"י ז"ל טובלים בערב שבת, והריח אחד מהם ריח שדה אשר ברכו ה'. ואמר לו האר"י ז"ל כי זה הריח הוא מהארת הנשמה היתירה שיצאה מגן עדן וקלטתה ריח, וכשהתנוצצה בו הארתה הוא הריח ריח של גן עדן.** ולזה רמז שלמה המלך עליו השלום "הַדּוֹדָאִים נִתְּנוּ רִיחַ" (שיר השירים ז, יד), "הַדּוֹדָאִים" – הן אותן הנשמות, שאם יזכה האדם שנפשו תהיה מוכנה הוא יריח בחוטמו את הריח שלהן שיצאו מגן עדן (דבר בעתו' לר' ששון מרדכי בן שינדוך יום שבת קדש ד"ה פעם אחת היו טובלים).

הנשמה היתירה יורדת בליל שבת ושורה בנפש האדם

הנשמה יתירה יורדת ממקום גבוה (וזהו פרשת ויקהל דף רד ע"א ד"ה כד עאל) שאין לגויים כל קשר אליו (עפ"י 'שער התפילה' למחבר 'באר מים חיים' שער השמיני פרק לו ד"ה ואולם האמת הוא). **ואחר כך בין השמשות של ערב שבת** (עפ"י מסכת סופרים פרק ז אות ה) **היא אורה בתוך ישראל** (וזהו פרשת ויקהל דף רד ע"א ד"ה דההוא רוחא) **בביתו של כל איש ואיש אם הוא זכאי לכך. ומרכבות קדושות של ממונים רוחניים הן אלו שמביאות את הנשמות היתירות לעטר בהם את עם ישראל הקדוש** (וזהו פרשת תרומה דף קלו ע"א ד"ה מאן מים), **כאשר לכל אחת מהנשמות היתירות ישנם שלושה מלאכים המלווים אותה** (חסד לאברהם' מעין שני נהר מט סוף ד"ה 'ולכן צריך לבקש' ועיי"ש).

ומעשה היה עם רב המנוגא סבא בערב שבת אחת שכאשר עלה מהטבילה הוא ישב רגע אחד וזקף עיניו למעלה, **והיה שמח לפי שראה את שמחת המלאכים העליונים העולים ויורדים ומורידים את הנשמות היתירות לעם ישראל** (וזהו פרשת תרומה דף קלו ע"א ד"ה רב המנוגא' ועפ"י ד"ה מאן). **וכן היה עם האר"י ז"ל שבכל ערב שבת היה הולך עם תלמידיו מחוץ לעיר לקבל שבת והיה עומד על הר אחד מחוץ לעיר, והיה מספר להם נפלאות מה שראה כל פעם ופעם. וכשהיה עומד על ראש ההר מחוץ לעיר הוא הסתכל על 'בית החיים' של קהילת קודש צפת, וראה חיילות של נשמות שעלו מהקברים על מנת לעלות לגן עדן של מעלה, וכנגדם ראה שירדו לאין מספר רבבות נשמות של 'נשמות יתירות' שנוספו בשבת לאנשים הכשרים. ומרוב בלבול בערבוב הנשמות חיילות עצומים לאין מספר שהוא ראה, כמעט כהו עיניו מראות והיה מוכרח לעצום אותם, אך עדיין היה רואה אותם גם בעיניו הסגורות** (אור צדיקים' למח"מ פאפרש דף עב ע"א ד"ה וכמו שסיפר תלמיד, 'יסוד יוסף' לרבו של מחבר 'קב הישר' פרק ה ד"ה וכן סיפר החסיד, 'קב הישר' פרק ה ד"ה וכן סיפר החסיד. והוא בקיצור בעיקר המלך' לר' נפתלי הירץ הקדמה פרק ד ד"ה וכן בכל ערב).

כשמגיע הנשמה היתירה לאדם, אז חלק הנפש שנמצאת בו מקבלת ומושכת אותה אליה ו'הנשמה היתירה' דרה בתוך הנפש של האדם (וזהו פרשת ויקהל דף רד ע"א ד"ה אבל רוא) **כמו כל עיבור נשמה** (ישח' יצחק' לר' אליהו מני בחלק יד'יניס' אות ו דף ל' ע"ב), **למשך כל יום השבת** (וזהו פרשת ויקהל דף רד ע"א ד"ה אבל רוא) **ורמז לכך בסופי תיבות הפסוק 'ויביום השביעי שְׁבֻט וְיִנְפְּשׁוּ' (שמות לא, יז) שהוא 'שתיים' – לרמזו על שתי הנפשות שיש לאדם ביום השבת** (ורבנו אפרים' על התורה מחכמי אשכנז פרשת תישא פרק לא, יז). **ומשקבלה הנפש את הנשמה היתירה, נעשית הנפש עצמה יתירה בריבוי אורה, ותועלתה גדולה יותר ממנה שהייתה** (וזהו פרשת ויקהל דף רד ע"א ד"ה אבל רוא) **והיא יכולה להשיג חכמה יתירה בשבת** (מטה משה' לר' משה מפרמישאל חלק רביעי אות תמה, 'רפואה למכה' לר' מששון באקו רבי של ר' בנימין הכהן ויטאלי מחבר ספר 'גבול בנימין' על שיר שירים פרק ב – יג ד"ה ולפי דברי חמו' כנה שחמס). **ועל תוספת הנשמה היתירה הזאת תיקנו להגיד בשבת את השבח "נִשְׁמַת כַּל תִּתְּבַרְךָ אֶת שְׁמִיךָ"** (מתוך תפילת שחרית של שבת) (עפ"י זוהר פרשת תרומה דף קלח ע"א ד"ה נשמת כל ח). (וראה 'רפואה למכה' לר' מששון באקו על שיר השירים ב – יג דף שמו ד"ה 'ואמנם פ"י שחה ב' חציון מועד ושבתי' שכיון שחבר בית המקדש נסתמו מעיינות החכמה הוה החסיד בהארת הנשמה היתירה בתוך האדם).

הנשמה היתירה מכסה את העוונות ואדם זוכה לבנים קדושים

צורת פניו של האדם מעידה עליו בכל עת (עפ"י 'קרבן שבת' לר' בצלאל הדרשן פרק ז סימן ג ד"ה ועוד כתב בכתביו), **היות שכל עוונותיו נרמזים במצחו ב'אש שחורה' רוחנית** (קב הישר' לר' צבי הירש קיינובר פרק כב ד"ה ועוד אמר האר"י ז"ל) **כפי שנאמר "הַקֶּרַת פְּנֵיהֶם עֲנֵתָה בָּם" (ישעיה ג, ט) (קרבן שבת' פרק ח סימן א ד"ה וכבר זכרת). וכשהם נחלקים במצחו יש רשות למקטרג לתבוע עליו דין** (קרבן שבת' פרק ז סימן ג ד"ה ועוד כתב בכתביו). **אך כאשר שורה 'הנשמה היתירה' על האדם ביום שבת, כל העוונות שבמצחו מתכסים מכל**

וכל (יקב הישר) פרק כב ד"ה ועוד אמר האר"י ז"ל) **על ידי תוספת הנשמה והארתה ואינם מאירים עוד במצחו** (פרי עץ חיים) שער השבת פרק ד ד"ה אמר מורי ז"ל כי), למעט עוון 'טומאת קרי' שאף אם תיקן את מעשיו בזה אינו מסתלק רישומו בלי טבילה (יקב הישר) פרק כב ד"ה ועוד אמר האר"י ז"ל), כי רק על ידי הטבילה אפשר להסיר מעט את רושם עוון הקרי מהמצח עד שאין ניכר כל כך (פרי עץ חיים) שער השבת פרק ד ד"ה אמר מורי ז"ל כי) (וראה שיח יצחקי לרי אליהו מני בחלק דינים' אות ו דף ל' ע"ב **שיהיה האדם בקיום שמירת שבת** הכלתה לפי שקולו כנגד כל רמ"ח מצוות עשה ולכן על ידה נעשה לנשמה היתירה' מלבד רוחני שלם של רמ"ח מצוות, וזה מכסה בשבת את הלבוש הרוחני שיש לאדם מימי החול שאינו שלם אם לא קיים בפועל את כל רמ"ח מצוות עשה).

תוספת הנשמה של שבת גם מאפשרת לאדם לזכות בבנים קדושים. לפי שכל אדם מוליד כדמותו ובצלמו ממש, שאם יש בו עבירה כלשהי הוא מטביע בנוולד את העבירה ההיא ואז הבנים "ואוחזין מעשה אבותיהם בידיהם" (ראה גמ' ברכות דף ז ע"א), לכן צריך האדם להקדים ולעשות תשובה שלימה לפני המצוה. אך ביום השבת שיש לאדם תוספת נשמה טהורה, הוא יכול אף על פי כן לקבל לבניו נשמה קדושה וטהורה שאין בה תערובת עפר ואבק יצר הרע (נאור החמה) על זוהר פרשת ויקהל דף רה ע"א ד"ה יוכי אינו חכימיו מהרמ"ק). וזה הטעם שעונת תלמידי חכמים היא מערב שבת לערב שבת (ראה גמ' כתובות דף טב ע"ב, שו"ע אבן העזר סימן ע"ב, ב), על מנת שיוכלו למשוך לזרעם נשמות מכוח 'הנשמה היתירה' ההיא שמתווספת להם בשבת קודש (יכתם פו' לר' שמעון לביא על זוהר פרשת בראשית דף טו ד"ה סודא אחיד).

מטעם זה נסמך הפסוק "אל תחלל את בְּתֵךְ לְהַזְנוֹתָהּ וְלֹא תִזְנֶה הָאָרֶץ וּמְלֵאָהּ הָאָרֶץ זָמָּה" (ויקרא יט, כט) לפסוק "אֶת שְׁבִתֵי תְּשַׁמְרוּ וּמְקַדְּשֵׁי תִירָאוּ אֲנִי יְהוָה" (ויקרא יט, ט) בכדי ללמד שבידי האדם לעשות שלא תזנה בתו ושיהיו בניו ובנותיו צדיקים על ידי שיקיים "אֶת שְׁבִתֵי תְּשַׁמְרוּ" דווקא, שאז יש באדם רוח קדושה מצד 'הנשמה היתירה' והבנים שיוצאים לו הם צדיקים (יחוט של חסד' לרי אליהו הכהן מחבר שבט מוסר פרשת קדושים ד"ה אל תחלל את בתך). וכן נסמך הציווי על מורא אב ואם לציווי על השבת בפסוק "אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִירָאוּ וְאֶת שְׁבִתֵי תְּשַׁמְרוּ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם" (ויקרא יט, א) בכדי ללמד שהבנים יוצאים יראים מאביהם ומאמנם כאשר ההורים מקיימים "וְאֶת שְׁבִתֵי תְּשַׁמְרוּ" (יחוט של חסד' פרשת קדושים ד"ה יאל תחלל את בתך' בשם האלישיך הקדוש). וראה היחלל הקדוש' לרי משה בן מימון אלבו ממרוקו דף לד ע"ב אות ס ד"ה ליקיים עונתו בקדושה' שיש לנשמה היתירה שבאדם הנאה גדולה בקיום עונת ליל שבת).

כל מלאכה וצער נאסרו בשבת על מנת לשמור על הנשמה יתירה

ה' ציוה להרחיק את היגון והכעס ביום השבת (נאור החיים הקדוש' בראשית מז, כח ד"ה אכן להיות) ואין בה אבלות ולא קריעה על המת, ואסור לכל אדם ללבוש בה בגד קרוע, והכל מחמת הנשמה יתירה בשבת שאין עמה לא צער ולא אבל ולא עצב (נמוצדת דוד' על טעמי המצוות להרד"ב מצוה תקע"ח ד"ה וזהו שאמרו מפני) ולא כעס. לכן כל מי שכוועס ביום השבת מגרש את 'הנשמה היתירה' ממנו (נקנה חכמה' למהר"ל פרחוביצ'ר דרוש השבת דף ע"ב ע"ב טור ב ד"ה היוצא לנו). וכן ציוה ה' להרחיק ביום שבת את כל אותן בחינות החול של המלאכה והעניו, כי באחת מהנה תגעל 'הנשמה היתירה' מלשבת בקרב האיש. ונאסר על ישראל גם דיבור של חול ביום השבת שנאמר "מִמְצוֹא חֲפָצֶךָ דְבַר דְבַר" (ישעיה נח, יג) (ראה גמ' שבת דף קיג ע"ב) וגם זה לצד תוספת הנשמה העליונה שבאדם, על מנת לעשות לה כסדר העולם העליון שהיא באה ממנו (נאור החיים הקדוש' שמות לא, טו ד"ה עוד יתבאר על פי). ואדם צריך להתבונש מפני תוספת הקדושה של הנשמה יתירה שבו, כפי שנרמז בתיבה 'שבת' שזה אותיות התיבה 'בְּשֵׁת' (נחל קדומים' להחיד"א פרשת כי תצא אות ח).

צריך לשמור על הנשמה היתירה כפי שנאמר עליה "וְשַׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשְּׁבִת" (שמות לא, טו) כי היא נקראת "שְׁבִת" (נאור החיים הקדוש' שמות לא, טו ד"ה עוד יתבאר על פי, ידעת חכמה' שער השבת פרק ח' דף יא ע"א תחילת טור א ד"ה ועל שענין שבת, ידבר בעתי' יום שבת קודש ד"ה עוד ושמרו בני ישראל). לכן תיקנו רבותינו בערבות של שבת לומר את הפסוק "וְשַׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשְּׁבִת" (שמות לא, טו) לאחר בקשת "וּפְרֹשׂ עֲלֵינוּ סִפְתָּ שְׁלוֹם" (בברכת 'השכיבנו' שבתפילת ערבית של שבת) לפי שהנשמה היתירה גם נקראת "סִפְתָּ שְׁלוֹם" (ראה יאור החמה' על זוהר פרשת ויקהל דף רד ע"א ד"ה יבואי ליליא האי ממהר"י) (דבר בעתי' יום שבת קודש ד"ה עוד ושמרו בני ישראל) על שהיא נפרסת אז על כל העולם (ספר 'לבונת האר"י' דף נב ע"ב), והזהרו עליה ישראל "וְשַׁמְרוּ" שלא תסתלק מהם (ידעת חכמה' שער השבת פרק ח' דף יא ע"א תחילת טור א ד"ה ועל שענין שבת, ידבר בעתי' יום שבת קודש ד"ה עוד ושמרו בני ישראל). וזה הטעם שנאמר בנביא "כֹּה אָמַר יְהוָה הַשְּׁמֵרוּ בְּנִפְשׁוֹתֵיכֶם וְאֵל תִּשְׁאוּ מִשָּׂא בְיוֹם הַשְּׁבִת" (ירמיה יז, כא) שלא אמר 'השמרו בנפשכם' אלא "השְׁמֵרוּ בְּנִפְשׁוֹתֵיכֶם" לפי שמדבר כנגד שתי הנפשות שיש לאדם בשבת, שהן נפש עצמו ונפש יתירה' (נבול בנימין' לרי בנימין הכהן חלק א דרוש ג פרשת וילך דף צד ע"ב טור ב ד"ה ולהורות את בני ישראל).

ה' אסר את המלאכה ביום השבת מחמת 'הנשמה היתירה' (אלישיך הקדוש' פרשת שמות לא פסוק יג ד"ה ועוד טעם שלישי). לכן עיקר איסור אזהרת מלאכות שבת הן במחשבה כפי שאמרו רבותינו "מלאכת מחשבת אסרה תורה" (ראה גמ' ביצה דף יג ע"ב) (נאור החיים הקדוש' שמות לא, טו ד"ה עוד יתבאר). ואם אדם שולח יד במלאכה ביום השבת זהו גנאי לנשמה היתירה שבתוכו, כי בזמן שלימותה מעלתה גדולה ממעלת המלאכים (נחלת בנימין' מצוה פו ד"ה ומעתה תדע דהנשמה) ואין לה שום יחס לבחינת המלאכה, שנשמה זו היא איכות נפשו וחלק אלוה מעולם שכולו מנוחה. ומשום כך העושה מלאכה בעוד הנשמה היתירה בו מיד נפגם ונקצץ משרש מקור נפשו ונכרת שורשו ממנו יתברך אף בלי עדים והתראה שנאמר "כֹּל הַעֲשֵׂה בָּהּ מְלָאכָה וְנִכְרְתָהּ הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִקְרֵב עִמָּיָה" (שמות לא, ד) (אלישיך הקדוש' פרשת שמות לא פסוק יג ד"ה יובא אל הענין וכן פסוק ד). וכן נאמר "וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לְכֶם קֹדֶשׁ שְׁבִת לַיהוָה כֹּל הַעֲשֵׂה בּוֹ מְלָאכָה יוֹמָת" (שמות לה, א), "וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לְכֶם קֹדֶשׁ" – היא הנשמה היתירה שבה מעולם המנוחה והקדושה. לכן "כֹּל הַעֲשֵׂה בּוֹ מְלָאכָה" כלומר בנשמה היתירה הנקראת "קֹדֶשׁ" הוא "יוֹמָת" כי הכניס קודש בחול (ידעת חכמה' שער השבת פרק א ד"ה יחנה בענין שבת' בשם האלישיך הקדוש).

כשאדם עושה מלאכה ומחלל את השבת, אז הנשמה היתירה שבו מסתלקת ממנו (ידעת חכמה' שער השבת פרק א דף ה ע"ב טור א ד"ה יו"ש בתקונים מאן דאעבר) כי 'בת מלך' היא, ומלאכתה היא לנצח על מלאכת בית ה' ולא לעשות מלאכה גשמית (נחלת בנימין' מצוה פו ד"ה ומעתה תדע דהנשמה). והיא מסתלקת מהאדם רגע לפני שהוא חוטא ממש, ועמה מסתלקת השראת השכינה שהיתה עליו (ידעת חכמה' שער השבת פרק ו דף ח ע"ב תחילת טור א ד"ה ואלה הם גם). ואז נשאר במקומו חלל שממלאים אותו 'החיצונים'. ועל זה נאמר "שִׁמְרָ שְׁבֶת מִחַלְלוֹ" (ישעיה נ, ב) מלשון 'חלל' (נאור החמה' על זוהר פרשת ויקהל דף רד ע"ב ד"ה יואצטרך לנטרא מהרמ"ק). וכן נאמר "וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַשְּׁבִת כִּי קֹדֶשׁ הוּא לְכֶם מִחַלְלֶיהָ מוֹת יוֹמָת" (שמות לא, ד) כלומר שיש שתי מיתות לאדם שחילל את השבת, מיתה אחת בשבת עצמה כשנפרדה הנשמה היתירה בעונו ומיתה שניה על פי בית דין (נבול בנימין' לרי בנימין הכהן חלק א דרוש ג פרשת וילך דף צד ע"ב טור ב ד"ה ולהורות את בני ישראל). לכן צריך האדם לדקדק במעשיו ולהיות דבק בה' יתברך בשבת, להחמיר בספקות ולירא מלעבור עבירה יותר מאשר ביום חול. ואפילו אדם שהוא עם הארץ יהיה חרד מאוד ביום השבת יותר משאר הימים, וקל וחומר מי שחננו ה' דעת ובינה ומבין מהי קדושת השבת וסוד 'נשמה יתירה' (ידעת חכמה' שער השבת פרק ו דף ח ע"ב תחילת טור א ד"ה יאלה הם גם) בשם השליח' הקדוש).

צריך לכבד ולענג את השבת במאכלים ערבים לכבוד הנשמה יתירה

חייב אדם לכבד את יום השבת בשביל הנשמה היתירה ששורה עמו שנאמר "וְקִרְבָּאתָ לְשִׁבְתָּ עֲנֵג לְקֹדֶשׁ יְהוָה מִקְבָּד" (ישעיה נח, יג), כלומר "וְקִרְבָּאתָ לְשִׁבְתָּ עֲנֵג" בשביל הנשמה היתירה שהיא הנקראת "קֹדֶשׁ" ונקראת גם "מִקְבָּד" (זוהר חשי' בראשית דף כב ע"א ד"ה ואמר רבי נחמן ד"ה ואמר רבי נחמן). לכן ישים בביתו מצעות נאות ויהדר ויכבד בסעודות כפי שהמלך חפץ בהם (ידבר בעתי' לרי שון בן מרדכי שינדור יום שבת קודש ד"ה ונראה שבא הכפל), וילבש מלבושים טובים (נאור החמה' על זוהר פרשת ויקהל דף רד ע"ב ד"ה יחא ירוחא ממהר"י). וכבר בכניסת השבת, עת ביאת הנשמה היתירה, יהיה הבית מתוקן לשבת עם שולחן ערוך ונר דלוק ובעל הבית מקושט ומלושב בבגדי שבת (יחסד לאברהם' לרי אברהם אזולאי מעין שני נהר מ"ט ד"ה ודע כי נפש), שכל מה שיוסיף לכבד את השבת בהתענג בו לשמה, הוא מענג את הנשמה היתירה (אלישיך הקדוש' פרשת כי תשא לא, יג) ונדבק על ידה בשכינה. לכן חכמים היו מייגיעים עצמם כדי לענג את השבת (ראה מעשים נגמ' שבת דף קיט ע"א) (אלישיך הקדוש' פרשת ויקהל לה, א-ב) (וראה יאגדת אליהו חלק ב' לרי אליהו הכהן מחבר' שבט מוסר' לרי גמ' ירושלמי חידושי שבת פרק טו דף כ ע"א ד"ה ויעדו' לומר הענין שכן אין לאדם לבקש את צרכיו בשבת כי אינו מהדרך להראות שיש חסרון בפני האורח שהיא 'הנשמה היתירה').

העונג של האכילה בשבת הוא תיקון ומזון גם לנשמה היתירה, שכמו שהיא נהנית מעונג עליון כך היא נהנית מעונג תחתון, והיא מרגישה את מאורעות הגוף (מעבר יבקי' לרי אהרן ברכיה ממודינא בחלק 'שפת אמת' פרק יח ד"ה הנה אחר שהקב"ה) ונהנית מרוחניות המאכל (מעבר יבקי' בחלק 'שפת אמת' פרק יח ד"ה וראוי לענג, ישראל קדושים' לרי צדוק הכהן מלובלין דף ו'.

ע"פ אות ה' ד"ה ומיני' (ומניצוצי הקדושה שבו (דבר בעתו יום שבת קודש ד"ה כתב משה ר' מנחם עזריה) **זהו כוח הנשמה היתירה. לכן יש לאדם מצות 'עונג שבת' לאכול משמנים ולחם משנה' ולקדש על היין** (ישראל קדושים' לר' צדוק הכהן מלובלין דף ו' ע"ב אות ה' ד"ה ומיני' ועפ"י זה מיישב את דברי רש"י ביצה דף טו ע"א ד"ה עשמה יתירה' עייש"י). ולזה כיון שמאי הזקן, כאשר בכל פעם שמצא בהמה נאה יותר מקודמתה היה מייחדה לשבת (ראה גמ' ביצה דף טו ע"א) **לפי שהיה רואה בה מעלה של תוספת אור על פני קודמתה, והכינה לשבת כדי שתיהנה ממנה הנשמה היתירה שלו** (ועונג שבת' למחבר ילקוט ראובני ר' ראובן בן האשקי פרק נשמה יתירה אות ז).

צריך האדם לענג את הנשמה היתירה במאכל ומשתה שלוש פעמים בשלושת סעודות השבת, **כי יש לה שמחה ותענוג** (וזהו פרשת ויקהל דף רד ע"ב ד"ה בהאי ר' ור"ה וביומא דשבתא) **במאכל ושתייה ובלבושי הכבוד ובכל אותן השמחות** (וזהו פרשת ויקהל דף רד ע"ב ד"ה חולקא). **ונהנית מהטעם ומהמראה** (פרי צדיק' פרשת תולדות אות ב סוף ד"ה ועל כן כשרצה) **ומהריח הטוב של המאכלים** (עפ"י יאור החמה' על זוהר פרשת ויקהל דף רד ע"ב ד"ה 'האי רוחא' ממחרתיו). **לכן ככל שאדם מוסיף להוציא ממון בסעודות השבת מוסיפים לו נשמה יתירה, וככל שהוא פוחת להוציא גורעים לו נשמה יתירה והוא נשאר 'עני'** (מעבר יבקי' שפתי צדק פרק טו ד"ה ואמרו בתקונים). וזה בדומה לכך שכל מי שמוסיף מחיל על קודשי' מוסיפים לו נשמה יתירה (ויזכר דוד' מאמר שלישי תחילת פרק ה דף מט ע"א ד"ה 'יקדים הכהנסה' מתיקוני זוהר תיקון מח). מטעם זה גם יקפיד האדם מאוד בברכת המזון של סעודות שבת, לפי שהנשמה יתירה נהנית מאוד מברכת המזון שהיא מצוה מחודשת אצלה שלא נוהגת בעליונים (מאמר חיקור דין' להרמ"ע מפאנו חלק א פרק כא).

ויכוון האדם בכל אכילותיו לשם שמים לענג רק את הנשמה היתירה (פרי צדיק' לר' צדוק הכהן מלובלין לחג השבועות אות ה' ד"ה איתא בגמרא הכל), **לא לשובע כרסו ובטנו אלא לשובע הנשמה היתירה של שבת** (וכסא מלך' לר' שלום בזאנא על תיקוני זוהר תיקון שבעים דף קעה ע"ב הודפס בשנת תר"ד אות ז בביאורו ד"ה ומענג ליה בגין יקרא) **שזוהי המצוה של "קראת לְשֶׁבֶת עֲנִי" (ישעיה נה, יג), לענג את הנשמה יתירה הנקראת "שֶׁבֶת" המתענגת מעינוגי השבת** (פרי צדיק' לר' צדוק הכהן מלובלין לחג השבועות אות ה' ד"ה איתא בגמרא הכל). **לכן אמרו "כל המענג את השבת" שהיא הנשמה היתירה, אז זוכה לנחלה בלי מצרים** (ראה גמ' שבת דף ק"ח ע"א) **ולא אמרו "כל המתענג בשבת" או "כל המענג בשבת" אלא "כל המענג את שבת כי כולה קודש ואין בה חלק לחיצוניים"** (נאריך חיים' לר' אברהם חיים הכהן על התהלים בחלק השמטות ד"ה ומזמר לו, וכסא מלך' על תיקוני זוהר תיקון שבעים דף קעה ע"ב הודפס בשנת תר"ד אות ז בביאורו ד"ה ומענג ליה בגין יקרא). **ואשרי חלקו של המהנה ומענג את 'הנשמה היתירה' ביום השבת** (וזהו פרשת ויקהל דף רד ע"ב סוף ד"ה בהאי ר"א).

הנשמה יתירה יוצאת עם ההבדלה ועולה לגמרי לאחר סעודה רביעית

עם צאת השבת נוטלים את הנשמה היתירה מהאדם (גמ' ביצה דף טו ע"א, זוהר פרשת ויקהל דף רד ע"ב ד"ה אבל ר"א) **בשעת ההבדלה כאשר מברכים על בדי ההדס, שאז היא יוצאת באותו הריח** (יחסד לאברהם' מעין שני נהר מט ד"ה יולכן צריך לבקשי וראה שם העניין באריכות). **ועל ידי כן הנפש הקבועה שבאדם מפסידה את זריזותה** (פירושי ר' אלעזר מגרמייזא על סידור התפילה' סימן קו הבדלה בברכת עצי בשמים) **ואת הכוח הקדוש שהיה בה, ואז נפש על מה שהיא איבדה. וזהו מה שדרשו רבותינו על הפסוק "וַבַּיּוֹם הַשֶּׁבִיעִי שָׁבֶת וַיִּנְפְּשׁ" (שמות לא, יז), כיון שיצאה שבת אז "וַיִּנְפְּשׁ" כלומר "ווי נפש"** (ראה גמ' ביצה דף טו ע"א בשם ר' שמעון בן לקיש) **על שאיבדה מה שאיבדה** (וזהו פרשת ויקהל דף רד ע"ב ד"ה אבל ר"א) **כי היא מתאבלת על פרידתה מהנשמה היתירה** (עפ"י יבול בנימין לר' בנימין הכהן חלק א דרוש ג' פרשת וילך דף צד ע"ב טור ב ד"ה ולהורות את בני ישראל) **אף שהגוף הגשמי אינו מרגיש כל כך את האבידה** (יאור החמה' על זוהר פרשת ויקהל דף רד ע"ב ד"ה 'כיון דנפקי מהרמי''). **לכן תיקנו להבדיל דווקא על היין וזה על דרך שנאמר "וַתֵּנוּ שֶׁכָּר לְאוֹבֵד וַיֵּין לְמָרִי נֶפֶשׁ" (משלי ו, א) (מצודת דוד' על טעמי המצוות להרדב"י מצוה צא ד"ה שלא לצאת).**

על ידי הרחת הבשמים בשעת ההבדלה משמחים את הנפש הקבועה שבאדם לפי שהיא נהנית בריח טוב (מצודת דוד' להרדב"י מצוה צא ד"ה שלא לצאת) **וזה מחזק אותה** (טור סטדה' לר' חיים הכהן תלמיד מהר"י א"ח סימן רצו אות ב' ד"ה וכאשר נבאר) **ונותן לה נחת רוח על שהלכה ממנה הנשמה היתירה** (מטסה משת' חלק רביעי אות תקה ד"ה ואח"כ מברך על הבשמים). **וטוב לחזר אחרי בדי הדס דווקא** (ראה מעשה במי שבת דף לג ע"ב) **שזה רומז לצדיק סוד נשמה יתירה** (היחל הקדוש' לר' משה בן מימון אלבו ממרוקו דף מו ע"ב סוף אות עג) **ושהיו אגודים, ובתוכם שלושה הדסים משולשים** (פרי עץ חיים' לר' חיים ויטאל שער השבת פרק כ ד"ה סוד הבדלה כבד) **אם אפשר, ויחד אותם כבר בערב שבת במקום אחד** שהיו מזומנים להבדלה אחרי השבת (סדר היום' לר' משה בן מכיר כונת ברכות ההבדלה ד"ה וענין הבשמים). **ועל ידי שעושה כן אז שלושת המלאכים שוות את 'הנשמה היתירה' אל גוף האדם בערב שבת שורים על אותם הדסים עד למוצאי שבת ואז הם הולכים עם יציאת הנשמה היתירה הלוואי שיש שוב עד מקומה. והנשמה היתירה מברכת אז את בעל הבית על הנחת רוח שקיבלה ממנו על ידי אותם שלושה הדסים שגרמו למלאכים להמתין לה עד מוצאי השבת** (יחסד לאברהם' מעין שני נהר מט ד"ה יולכן צריך לבקשי ועייש"י). **ומי שאי אפשר לו באותם הדסים לא הפסיד** (סדר היום' לר' משה בן מכיר כונת ברכות ההבדלה ד"ה וענין הבשמים) **אף שההדס הוא עיקר, וייקח לבשמים של הבדלה עשבים אחרים** (פירושי ר' אלעזר מגרמייזא על סידור התפילה' סימן ק"ו הבדלה על ברכת עצי בשמים) **שהכל הוא לפי הכוונה** (סדר היום' כונת ברכות ההבדלה ד"ה וענין הבשמים).

אמנם 'הנשמה היתירה' אינה הולכת לגמרי אלא עד אחרי סעודה רביעית שבמוצאי שבת. **לכן אין ראוי להתעסק במלאכה שאינה 'אוכל נפש' ואפילו בדברי תורה עד אחרי סעודה זו של מוצאי שבת** (פרי עץ חיים' לר' חיים ויטאל שער השבת פרק כ ד"ה הנפש יתירה אינה, ידרך חכמה' נתיב חו' השבת דף כ"ע"ב אות יג ד"ה קודם ההבדלה). **ומחמת 'הנשמה היתירה' אמרו רבותינו** (מאמר חיקור דין' להרמ"ע מפאנו חלק א פרק כא) **כי לעולם יסדר האדם שולחנו במוצאי שבת אף שאינו אוכל אלא רק כזית לחם** (ראה גמ' שבת דף ק"ט ע"ב), **כי הנשמה היתירה נהנית מאכילה ושתייה שבמוצאי שבת, ומהעונג שלה מתברך כל העולם בשאר ימי השבוע** (ביאור יד יהודה' על מאמר חיקור דין' חלק א פרק כא אות כ). **ונכון לכוון בסעודה זו ללוות את השבת ולהשאיר ברכה בסעודות החול שיאיר להם מקדושת השבת** (ויזכר דוד' לר' דוד זכות ממדינת מאמר שלישי דף סז ע"ב ד"ה יאף דאין הלכה' בשם ימחזיק ברכה). **ואם לא יכול לקיים סעודה זו בפת מיד בצאת השבת מחמת שהוא עדיין שבע מאכילתו, אז יאכל לפחות פירות** (ויזכר דוד' מאמר שלישי דף סז ע"ב ד"ה 'ומה שכתבו בספר עץ חיים') **או מיני מזונות** (ויזכר דוד' מאמר שלישי דף סז ע"ב ד"ה 'ואין יאיר הלכה' בשם ימחזיק ברכה).

עם סילוק הנשמות היתרות במוצאי השבת הותר לעבוד במשך כל ששת ימי החול (דרך חכמה' למחרי"ל פוחבוצ'ר דרוש מעלת ישראל והשבת דף ה' ע"א טור א ד"ה וע"פ כל אלה). **וכשעולות הנשמות היתירות לאחר ששרו על ישראל ביום השבת, הן עומדות לפני הקב"ה והוא שואל אותן "איזה חידוש התחדש לכן בתורה בעולם התחתון?"** ואשרי הנשמה שאומרת חידושי תורה לפניו, שהקב"ה אוסף את כל הפמליא שלו לשמוע את אותם חידושי התורה, והוא חותם ומסכים עליהם (וזהו פרשת שלח דף קע ע"א ד"ה כיון דסלקין). **לכן טוב שכל אדם יחדש בכל שבת איזה חידוש מעין הפרשה, שהוא בגד שבת וקישוט לנשמה היתירה** (עפ"י הקדמה לספר יסוד יוסף' רבו של מחבר ספר 'קב הישר' מהנהגות המחבר ד"ה להיות נטהר). **ומי שחידש איזה חידוש בתורה במשך ימות החול וכתבו, טוב שיהיה לא להוציא מפיו עד יום השבת, ואז יחשב לו שחידש אותו ביום השבת** (תורה לשמה' המיוחס לר' יוסף חיים מבגדד מחבר יבן איש חי' חלק אורח חיים סימן צח) **ואשריו ואשרי חלקו.**

<p>העלון לעילוי נפש רוח נשמה מרדכי בן מרים ז"ל ת.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון לעילוי נפש רוח נשמה של אליהו שור ז"ל בן חנה תחי' נלב"ע בא' אדר א' התשפ"ב ת.צ.ב.ה.</p>	<p>ניתן לקבל את העלון בדוא"ל מידי שבוע, נא לשלוח בקשה לכתובת הבאה: alon.torat.haim@gmail.com ניתן ליצור קשר לתרומות עבור העלון וכן הנצחיות והקדשות בדוא"ל הנ"ל או בטלפון נייד: 052-7675933 תוכן למנוחה!</p>	<p>העלון לעילוי נפש רוח נשמה אליהו בן יהודית ז"ל ת.צ.ב.ה.</p>
<p>העלון עם התפילות סופי בת אליזבתה הי"ד ליאת בת סופי הי"ד בת ליאת הי"ד</p>	<p>העלון עם התפילות וברכה של משה בן מרים הי"ד אנה בת רוזה הי"ד וכל בני משפחתם</p>	<p>העלון מופץ לפרגות מוריה בת רחל רולנדה הי"ד</p>	<p>העלון לעילוי נפש רוח נשמה של עובדיה בן רחל ז"ל ת.צ.ב.ה.</p>
<p>העלון מופץ ליוזג הנון של ניר בן יהודית מרים הי"ד וזורה בתשובה וחתנה עם בת ישראל שרה של</p>	<p>העלון עם התפילות וברכה ששע בכל מכל כל לסונכי ודידי העלון שמואל בן אולגה הי"ד ג'נה אסתר בת שרה בתיה הי"ד</p>	<p>העלון עם למואה שלימה מברכה של ר' פנחס בן סימיו סימונה הי"ד</p>	<p>העלון לעילוי נפש רוח נשמה של בת שרה ז"ל ת.צ.ב.ה.</p>
<p>העלון עם התפילות גיא בן יהודית מרים הי"ד</p>	<p>העלון עם התפילות טליה אסתר בת אלינור הי"ד (בת חפסות מוח)</p>	<p>העלון עם למואה שלימה של דוד בן פנינה הי"ד</p>	<p>העלון לעילוי נפש רוח נשמה של אבישולם בן רות הי"ד</p>